

A „Go free! - képzéstevés, közösségépítés, hálózatosodás a békéscsabai fiatalokért” CERV-F-2023-0099 azonosítószámú pályázat az Európai Unió illetve az ÖKOTÁRS Alapítvány és partnerei (az Autonómia Alapítvány, a Kárpátok Alapítvány-Magyarország és a Közösségfejlesztők Egyesülete) támogatásával valósult meg.

Projekt megvalósító: Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány, Dr. Baly Hermina Mentálhigiénés Alapítvány

„Az itt kifejtett tartalom nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság vagy a végrehajtó ügynökség (EACEA) álláspontját, kizárólag a szerzők gondolatait és véleményét. A Bizottság és az EACEA semmilyen módon nem felelős ezekért.”

A **Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány** konzorciumban a **Dr. Baly Hermina Mentálhigiénés Alapítvánnyal** a [Közös Értékeink Program](#) első pályázati felhívásán eredményesen szerepelt és a “Fejlődésben” kategóriában benyújtott pályázatunk támogatásban részesült.

A „Go free! – képsétevéés, közösségépítés, hálózatosodás a békéscsabai fiatalokért” című pályázatunkat 2023. augusztus 1. – 2024. december 31. között valósítottuk meg és **19 844,89 Euró** összeget (közel 7,5 millió forintot) fordíthattunk programjainkra.

A Go free! projekt célja volt

- a békéscsabai [Liget Ifjúsági Térben](#), általa láthatóvá váló, építkező települési ifjúsági munka, az ifjúsági párbeszédrendszer szereplőinek támogatása,
- a diákok és fiatalok, a felnőtt partnerek módszertani felkészítése a hatékony érdekképviseletre,
- képsé tétel az önálló cselekvésre,
- motiválás, aktivizálás, társadalmi részvételre ösztönzés,
- a helyi ifjúsági munka európai dimenzióba helyezése.

Tevékenységeinket 4 alprogramba szerveztük. A **Konnekt alprogram** fókusza a hálózati együttműködés, a **Praxis alprogram** célja a képsé tevéés, a közösségben szerzett tudás, tapasztalat alkalmazása, a **KAPacitásfejlesztő alprogram** szervezetünk megerősítését célozza, a **Nyilvánosság alprogram** célja a láthatóság, kommunikáció, multiplikálás.

A Dr. Baly Hermina Mentálhigiénés Alapítvány konzorciumi partnerként a pályázati program 4 elemét önállóan valósította meg:

Konnekt alprogram: KÉPalkotó - érzékenyítő workshopok ifjúsággal foglalkozó felnőtteknek

Praxis alprogram: KÉPesítő - közéleti kortársképzés

Praxis alprogram: KÉPbehozó - közösségfejlesztő foglalkozások középiskolai osztályoknak

KAPacitásfejlesztő alprogram: Szupervízió a projektmegvalósító munkacsoport számára

Mind a négy programelem esetében a mentális egészségfejlesztés elemein alapuló, hosszú távú hatásra törekvő, a közös értékeken alapuló jövő érdekében történő képessé-tevés volt a cél.

A Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány konzorciumvezetőként felelt a projekt megvalósításáért, a hálózati együttműködésért, a közösségi, kapacitásfejlesztő programelemekért és a projekt nyilvánosságáért.

A **Nyilvánosság alprogram** keretében vállaltuk, hogy a projekt végén öt esettanulmányt, szakmai anyagot készítünk, egy-egy tevékenységünkhöz kötődően mutatjuk be annak célját, módszereit, tapasztalatait:

Konnekt alprogram: KÖZELÍTŐ közösségi beszélgetések

Konnekt alprogram: KÉPalkotó - érzékenyítő workshopok ifjúsággal foglalkozó felnőtteknek

Praxis alprogram: KÉPesítő - közéleti kortársképzés

Praxis alprogram: KÉPbehozó - közösségfejlesztő foglalkozások középiskolai osztályoknak

Praxis alprogram: DEMÓ képzés - demokrácia a hétköznapiakban

Az esettanulmányok elkészítésének célja a projekt láthatóságának növelése, hatáselemzés, tapasztalatok, jó gyakorlat megosztása, multiplikálás.

A projektről és a megvalósító szervezetekről további információk érhetők el:

<https://gofreeprojekt.hu/>

<https://www.facebook.com/go.free.palyazat/>

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100064423672922>

<https://www.facebook.com/ligetifiter>

<https://www.facebook.com/taliberalapitvany>

<https://www.facebook.com/bekescsabaiifjusag>

https://www.instagram.com/bekescsabai_dok/

<https://www.tiktok.com/@bcsvdok>

Kapcsolat: <https://gofreeprojekt.hu/kapcsolat/>

Békéscsaba, 2024. november 30.

ESETTANULMÁNY

Praxis alprogram: KÉPbehozó - közösségfejlesztő foglalkozások középiskolai osztályoknak

Megvalósító: Dr. Baly Hermina Mentálhigiénés Alapítvány

Az esettanulmányt készítette: Dr. Baly Hermina Mentálhigiénés Alapítvány

Célcsoport, résztvevők:

14 db, tanulmányaikat 9. évfolyamon kezdő középiskolai osztály, osztályfőnök, iskolai szociális munkás, iskolapszichológus

Alkalmak száma: 14 osztály x 2 találkozás, 5 óra / osztály, összesen 28 alkalom

Az érintett középiskolák jellegük szerint: szakmunkásképző, művészeti, szakgimnázium, gimnázium.

Módszerek: témacentrikus interaktív nagycsoport élménypedagógiai elemekkel

A pályázat célként megfogalmazott hatásai:

A fiatalok “képbe kerülnek” a jogaikkal kapcsolatban; a jogok sajátélményű megtapasztalása révén képessé válnak az alkalmazására önállóan és kisközösségekben.

A kortárs hatás keretében kialakul a fiatalok “ jogfertőző” magatartása

Attitűdváltozás: a „semmi értelme, úgysem sikerül” passzivitását a „vannak jogaim, kiállok magamért, a másikkért” cselekvése váltja fel

A megvalósult tevékenységek bemutatása:

1. A kiválasztás:

A korosztály kiválasztásának egyik fontos szempontja volt az iskolaváltás, a „belépő” helyzet. Az iskolai beilleszkedés sok fiatal számára nehézséget jelent. A „végzősből-kicsinek lenni”, az előző iskolából hozott élmények, a megváltozott környezet, az előzetes képzetek, hallott információk az új iskoláról, az új osztálytársak, tanárok illetve a középiskolai követelmények meghatározzák a beilleszkedést, az önazonos viselkedést. Ráadásul Békéscsabára a környező településekről is járnak fiatalok középiskolába, így a kollégiumi lét, valamint a „bejárósság” is nehezítheti a helyzetet.

Másik fontos szempont volt az eltérő iskolatípusok választása, így a programban különböző orientációjú technikumok, valamint egyházi iskola is részt vett. Az iskolák sokfélesége elősegítette a program „Képbehozását”, így jó alapot szolgáltat a további együttműködésre. A programelem előzetes szervezése kapcsolatfelvételt, a kapcsolati tőke áttekintését jelentette, ami a többi programelemet is segítette. Az osztályfőnökök, pedagógusok, iskolapszichológusok valamint iskolai szociális munkások aktív részvétele, bevonódása biztos alapot ad a további programokhoz.

2. Előkészítés, „nulladik workshop”, egyéni konzultációk

2.1. A célok kijelölése szervezési megközelítések

A szervezési szempontból – tekintettel a szerteágazó programra – fontos volt a kontakt személyek kijelölése, a közös felület megteremtése, valamint a szükséges előzetes információk, valamint az adminisztráció tisztázása.

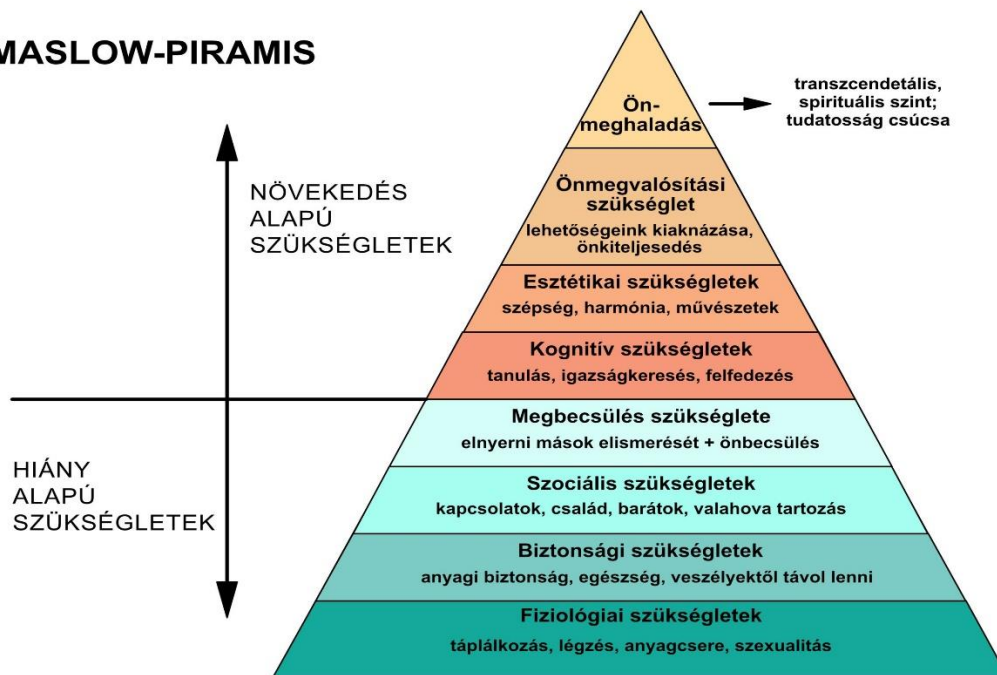
Az előzetes információkhoz tartozó elemek:

- az osztály típusa (művészeti, szakirány, gimnázium)
- az osztály létszáma, nem szerinti megoszlása
- a tanulók megoszlása kollégista, helyi illetve a bejárás szempontjából
- az osztályfőnök hányadik osztályfőnöksége
- az osztályfőnök motivációja a programmal kapcsolatban.

A célok kijelöléséhez tartozó elemek:

A célok kijelölésénél alapvető szempont, illetve vezető volt a Maslow – piramis, tekintettel arra, hogy a piramis „lépcsőfokait” nem lehet figyelmen kívül hagyni. A hiány alapú szükségletek deficitje nem engedi meg a növekedési szükségletek fejlesztését. (Pl. az alapvető alvás- illetve az evészavaros fiatal a kognitív szükségletek szintjén nehezen teljesít.) Ennek figyelembe vételével szükséges volt az adott iskola segítő rendszerének átgondolása, valamint az esetleges diszpécser-szolgáltatási lehetőségek számbavétele is.

MASLOW-PIRAMIS

További, a projektben meghatározott célok:

- A fiatalok “képbe kerülése” a jogaikkal kapcsolatban; a jogok sajátélményű megtapasztalása révén képessé válnak az alkalmazására önállóan és kisközösségekben.
- A kortárs hatás megcélzása, mely keretében kialakul a fiatalok “ jogfertőző” magatartása
- Attitűdváltozás: a „semmi értelme, úgysem sikerül” passzivitását a „vannak jogaim, kiállok magamért, a másikért” cselekvés előkészítése, megalapozása.

A fentiek összehangolása a fiatalok életkori sajátosságaival, az új helyzettel, illetve kapaszkodók nyújtása:

- az idegen intézmény, ismeretlen tanárok, új szokások, programok megismerésében és eligazodásában
- új ismeretségek, barátságok kialakításában; a beilleszkedés lehetőségére egy új közegbe
- a feladatra (tanulás) szerveződő közösség (osztályközösség) norma- és értékrendszerének világos lefektetésében
- az osztályközösségekkel kapcsolatos negatív hitek, hiedelmek feltárásában, lehetőség szerinti oldásában
- több és magasabb követelményekkel kapcsolatos kapaszkodókban

2.2. Módszertani megközelítés és a lehetőség szerint egységesítés

A módszertani megközelítés témakörében a csoportvezetői szerep tisztázása, a veszélyek áttekintése, a csoportdinamikai elemek átgondolása, valamint a konkrét módszertan került előtérbe.

A csoportvezetői szerepek kapcsán fókuszba kerülő kérdések:

- A csoporttal együtt a szabályok kialakítása, figyelemmel kísérése, betartása
- A csoportot a téma medrében tartja
- Semlegesség, neutralitás tartása
- Szupervízió kérdése, megbeszélése

A csoportvezetéssel kapcsolatos veszélyek áttekintése a feladatok szempontjából:

- a serdülők érzelmi reakcióinak „lecsengetése”, racionalizálása
- a felnőttéssel kapcsolatos ambivalenciák feltárása
- negatív és pozitív érzelmek kifejezése
- empátia és konfrontáció követése
- regresszió és felnőtt kommunikáció visszacsatolása
- azonosulás és kiszabályozás kezelése
- a csoportellenállás

A csoportellenállást külön nagyító alá vettük. Az ellenállás a csoporton belül elkerülhetetlen, különösen – többek között – a csoportalakulás, norma- és értékrendszerek, irányelvek bevezetésekor. Az ellenállás megjelenése – megfelelő kezelés esetén – hasznos is lehet. Fontos, hogy az ellenállás mögé lássunk:

Az ellenállás lehetséges okai:

Félelem a bizonytalanságtól vagy az ismeretlentől.

Alacsony önértékelés vagy kompetenciaérzet hiánya.

Előzetes tapasztalatok közösségben, illetve csoportfoglalkozással, szakemberrel kapcsolatban

Bizalmatlanság a vezetővel, osztályfőnökkel vagy más tagokkal szemben.

Az ellenállás lehetséges formái pl.:

Aktív ellenállás:

Nyílt kritika, tiltakozás, konfliktusok generálása.

Például egy tag folyamatosan megkérdőjelezi a vezető döntéseit.

Passzív ellenállás:

Lassú reakciók, figyelmen kívül hagyás, a részvétel elutasítása, késés.

Például valaki nem szól hozzá a megbeszéléseken, vagy elkerüli a feladatokat.

Ellenállás kezelése:

Nyílt kommunikáció:

„Mi fog történni?”

-Világos norma – és szabályrendszer megfogalmazása, a folyamat céljának és menetének kijelölése

„Mit lehet?”

Lehetőség a nemet mondásra, azzal a megkötéssel, hogy elmondjuk miért nem érdemes.

Lehetőség a csoporttagoknak, hogy kifejezzék félelmeiket, aggályaikat.

„Milyen körülmények között”

Klíma biztosítása, ahol a tagok biztonságban érzik magukat a véleménynyilvánításukkor.

„Hogyan?”

Lépésről lépésre haladunk a csoport és csoporttagok intimitásának tiszteletben tartásával.

„Kivel?”

Közösen haladva a közös értékek, közös érdekek mentén. A közös munka nagyobb elköteleződést hoz.

A csoporthoz tartozó módszertan egységesítése

Az osztályközösség azonos feladatra szerveződött nagycsoport, így nem a rokonszenvi választásokon alapul. Folyamatában értelmezhetőek mentálhigiénés csoportdinamikai elemek.

A **csoportdinamika** magában foglalja a csoportokon belüli viselkedést, interakciókat és fejlődési folyamatokat.

Csoportképződés szakaszai (Bruce Tuckman modellje):

- **Formálódás (Forming):**
 - A tagok ismerkednek egymással és a csoport céljaival.
 - Jellemző az udvariasság, a bizonytalanság, és az informális légkör.
- **Viharzás (Storming):**
 - Konfliktusok jelennek meg, például a szerepek vagy a hatalom elosztása miatt.
 - Fontos szakasz, mert ez segíti a csoporttagokat abban, hogy kifejezzék nézeteiket és megoldásokat találjanak.
- **Normaképzés (Norming):**
 - A csoport szabályai és szerepei kialakulnak, az együttműködés erősödik.
 - A tagok elkezdenek bízni egymásban, és közös célokra fókuszálnak.
- **Teljesítés (Performing):**
 - A csoport hatékonyan dolgozik együtt, a konfliktusok produktívak, és a célok elérése az elsődleges.
- **Felbomlás (Adjourning):**
 - A csoport feloszlik, miután elérte céljait. Ez lehet érzelmes szakasz is, főleg ha erős kapcsolatok alakultak ki.

Technikailag a formálódás, az esetleges viharzás és a normaképzés „egyvelegéhez” kellett igazítanunk a módszertant annak figyelembevételével, hogy a teljesítés fázisának ágyazzunk meg. Mindezt annak tükrében, hogy nagycsoportról van szó, amibe „ál” kiscsoportos módszereket (1. melléklet) kellett választanunk a mélyebb azonosulás, érzelmi átélés érdekében, élménypedagógiai, dramatikus elemekkel, témacentrikus játékokkal, akvárium helyzetekkel.

A másik szempont az osztályfőnök jelenléte, szerepe, aki – jó esetben – a fiatalokat támogatja, képviseli a következő években. Tekintettel az osztályfőnöki szerepre, szerepkonfliktusi

lehetőségeire, fontos volt beilleszteni a diák – tanár kommunikációt, elvárásokat és lehetőségeket a kapcsolatban.

A csoportfoglalkozás egységesített módszertana, általános tematika:

1., Szabályok tisztázása, elköteleződés

- Bemutatkozás, a Közösségi Tér bemutatása
- Húzza be a székét, aki jól akarja magát érezni (dramatikus elem)
- Húzza be a székét, aki hajlandó érte tenni

Szabálytisztázás, közös cél megfogalmazása, keretek tisztázása

2. Mozgásos szociometria

Témák:

- feszültségoldó kérdések
- a választott iskolával (pályaorientáció) kérdések
- az iskolával kapcsolatos hiedelmek, preconcepciókra vonatkozó kérdések
- a kollégista, bejáró illetve helyi tanulói arány felmérése
- kapcsolati hálóra vonatkozó kérdések (pl. „fogja meg a bal vállát, akit a legjobban ismer”)

3. Érintéses páros gyakorlatok

- ismerkedő, bizalomerősítő játékok
- visszajelzések

4. World Café (2. melléklet)

Véletlenszerű beosztással, nincs külön témafelelős az asztalnál. Az osztályfőnök is részt vesz: ő egyedül dolgozik.

Témák:

-serdülő életkori problémák

-a „rossz osztály” jellemzői

-a „jó osztály” jellemzői

-mit várok az osztályfőnöktől

-mit vár az osztályfőnök az osztálytól (ezt a témát az osztályfőnök kezdi)

5. Élő könyvtár – szakmai lábjegyzettel

A world cafe keretében kidolgozott témából az adott csoport minden egyes tagja kiválaszt egy számára most leginkább fontos fogalmat. Felolvassa az adott csoport képviselője és egy másik csoport kiválasztja melyik fogalomról szeretnének többet hallani. A fogalmat karikázó személy elmagyarázza mit gondol a fogalomról, a többieknek lehet Őt még kérdezni. A szakmai lábjegyzet: szükség esetén a csoportvezető hozzászól. Mély, a csoportot láthatóan érintő esetben körkérdéssel folytatódik. Szükség esetén akvárium helyzet érveléssel.

6. Kapcsolódás a joggal és jogokkal – önreflexiók

7. Zárás összegzés

- nyílt kör

- csoporttagok, osztályfőnök majd vezető

A csoportfoglalkozások után visszajelzés kérése az osztályfőnöktől.

3. A foglalkozásokról

Általános tapasztalat, hogy a foglalkozásokat a diákok – a kezdeti megilletődöttség után – felszabadultan, jól fogadták. A választott módszertan („ál” kiscsoportos módszerek) lehetőséget adott a találkozásra, a fókuszálásra. Európai jogok, a demokrácián alapuló közösségi érték közvetítés az eltérő iskolatípusoktól függően más-más alapjogokat hozott előtérbe, mélyebb átgondolásra.

Az egyházi iskolában leginkább a lelkiismeret- és vallásszabadság, a gimnáziumi osztályoknál a tanuláshoz való jog, illetve a mentális egészség, támogató környezet került előtérbe, a szakgimnáziumokban pedig a véleménynyilvánítás, kisebbségi jogok, az egyenlő bánásmód, a személyes adatok védelme.

Alapvetően azonban mindegyik foglalkozáson előtérbe került az emberi méltóság tiszteletben tartása, a gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság valamint a véleménynyilvánítás és az információszabadság és a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalma

- szabadság
- egyenlőség
- demokrácia
- jogállamiság
- a kisebbséghez tartozó személyek jogai.

A foglalkozások során fontosnak tartottuk a mentális egészséget is hangsúlyozni, így minden esetben tájékoztattuk az osztályt a támogató szolgáltatások hozzáférhetőségéről segítségként a stressz kezelésében és a beilleszkedés megkönnyítésében.

4. Eredmények

A programban 7 középiskola volt érintett. A belépő osztályok beilleszkedését, norma –és értékrendszerének megalapozását sikerült megtámogatni. A fiatalok és a felnőtt segítők kommunikációs csatornáinak más szempontú megközelítése, közelítés egy közös cél érdekében együtt gondolkodás, párbeszéd indult egy adott helyzet, illetve az ügy érintettjei között. A

fiatalok rátekintettek interaktív módon az őket érintő helyzetekre, jobban megértették az őket megillető jogokat, és képessé válnak ön- és társaik képviselőire.(3.,melléklet)

5. Hatás

A program hatásai:

- az osztályközösségek „gyorsított” összecsiszolása, együttműködésének megerősítése
- mentálhigiénés háttérbázis tudatosítása a fiataloknak, pedagógusoknak
- a visszajelzések alapján új megkeresések az iskolákból csapatépítő, valamint konfliktuskezelő stb. rendhagyó osztályfőnöki órákra
- megkeresések egyéni pedagógus konzultációkra, esetmegbeszélésekre
- megkeresések módszertani képzés tartására (pedagógusok, osztályfőnökök)
- új módszertan informális terjedése referencia személyek által
- a Liget Közösségi Tér „képbekötése”

6. Visszajelző workshop

A visszajelző csoportfoglalkozáson a program hatásait vizsgáltuk meg, valamint a program mérhetőségét – eltérő szakmai képviselőkkel (4.,melléklet). A foglalkozáson iskolai védőnő, iskolai szociális munkás, osztályfőnök, pedagógus, iskolapszichológus, rendőr, osztályfőnöki munkaközösség vezető, szülő vett részt. Igyekeztük áttekinteni az eltérő szerepek közös pontjait.

A munka során előtérbe kerülő, a továbbiakra támpontokat adó területek:

- a pedagógusok érzékenyítése
- módszertani, *gyakorlati saját élményű* képzések az ifjúsággal kapcsolatban
- valós, az iskolai specialitásnak – illetve adott osztályközösségnek - megfelelő programok tudatos „telepítése”
- krízisspecifikus programok, mentálhigiénés szaksegítési útvonalak elérhetőségének tudatosítása (gyász, öngyilkosság, falcolás stb.)
- a prevenciós, megelőző szolgáltatások célzott és tudatos alkalmazása (pl. év elején telefonba rögzítése a segítő telefonvonalak, a helyi segítők „életközeli” bemutatása)
- a felmérésekben a telefon kiemelt használata

- a különféle szakterületek együttműködési lehetőségei, a kapcsolati tőke feltárása, *tudatos aktualizálása, fenntartása és használata*

7. Összegzés

Összességében a **Praxis alprogram** „KÉPbehozó” - közösségfejlesztő foglalkozások középiskolai osztályoknak program lehetővé tette 14 középiskolai osztály beilleszkedési folyamatának megerősítését az európai jogok sajátélményű megtapasztalása révén – interaktív formában. Lehetőséget adott a különböző szakterületek együttműködésének mélyítésére, a különböző aspektusok, szerepek tisztább értelmezésére, a kapcsolódási lehetőségeinek átgondolására. A program során az eltérő szakterületek kapcsolódása alapot ad a további együttműködésre.

1. melléklet – ál kiscsoportos módszerek

1. Buzz Group (Zsongó csoport)

- **Lényege:** A nagycsoportot rövid időre 3-5 fős csoportokra osztják. A kiscsoportokban megvitatják az adott témát, problémát vagy kérdést, majd a csoport képviselője összegzi a véleményeket a nagycsoport számára.
- **Alkalmazás:**
 - Gyors ötletgyűjtés (brainstorming).
 - Különböző nézőpontok megismerése.
- **Előnyök:** Időtakarékos, dinamikus, és minden résztvevő megszólalhat.

2. World Café

- **Lényege:** A nagycsoportot kisebb „kávézóasztalokhoz” osztják (4-6 fő asztalonként). Minden asztalon egy moderátor irányítja a beszélgetést egy meghatározott témáról. A résztvevők rotálnak az asztalok között, így több témában is részt vehetnek.
- **Alkalmazás:**
 - Stratégiai tervezés.
 - Nagyszámú ötlet megosztása és összegyűjtése.
- **Előnyök:** Élénk és kreatív légkört teremt, miközben mindenki hozzájárulhat a diskurzushoz.

3. Fishbowl (Akvárium)

- **Lényege:** A nagycsoport közepére egy kisebb, 4-6 főből álló kört helyeznek el, akik egy adott témáról beszélgetnek. A többi résztvevő megfigyelőként vesz részt. A külső kör tagjai bármikor becsatlakozhatnak, például helyet cserélve egy belső taggal.
- **Alkalmazás:**
 - Mélyebb beszélgetések kezdeményezése.
 - Különböző nézőpontok megértése.
- **Előnyök:** Lehetővé teszi az aktív részvételt, miközben a többiek tanulhatnak az interakciókból.

4. Open Space Technology (Nyitott tér módszer)

- **Lényege:** A résztvevők maguk határozzák meg a témákat, amelyeket meg szeretnének vitatni. Ezek alapján különböző kisebb csoportok alakulnak ki, ahol párhuzamosan zajlanak a beszélgetések.
- **Alkalmazás:**
 - Kreatív ötletelés.
 - Problémamegoldás széles körű bevonással.
- **Előnyök:** Rugalmasságot biztosít, és a résztvevők saját érdeklődésük szerint választhatják meg a beszélgetést.

5. Phillips 66

- **Lényege:** A nagycsoportot 6 fős csoportokra bontják, amelyek 6 percig vitatnak meg egy konkrét kérdést. Ezután minden csoport összegzi a megállapításait, és bemutatja azokat a teljes csoportnak.
- **Alkalmazás:**
 - Gyors véleménygyűjtés és problémamegoldás.
- **Előnyök:** Strukturált, időhatékony, és a vélemények széles skálája jelenik meg.

6. Körkérdés módszer

- **Lényege:** A nagycsoport egy kört alkot, és minden résztvevő röviden elmondja a véleményét egy adott kérdéstről. Ha túl nagy a csoport, kisebb körökre lehet osztani, majd összegezni a válaszokat.
- **Alkalmazás:**
 - Vélemények és ötletek begyűjtése strukturált formában.
- **Előnyök:** Garantálja, hogy mindenki megszólaljon.

7. Csoporton belüli vitafórum

- **Lényege:** A nagycsoportot kisebb egységekre bontják, amelyekben a résztvevők egy adott kérdést különböző szempontok szerint vitatnak meg. Ezután a kisebb csoportok eredményeit a moderátor összefoglalja.
- **Alkalmazás:**
 - Döntéshozatal.
 - Téma többdimenziós megvitatása.
- **Előnyök:** Strukturált és mélyebb eredményeket hoz.

8. Jigsaw (Mozaikmódszer)

- **Lényege:** A nagycsoport tagjait kisebb csoportokra osztják, ahol mindegyik csoport egy-egy téma egy részével foglalkozik. Ezután a résztvevők „mozaikszerűen” új csoportokba rendeződnek, hogy megosszák az eredményeiket.
- **Alkalmazás:**
 - Komplex problémák megoldása.
 - Tudásmegosztás.
- **Előnyök:** Interaktív, minden tag hozzájárul az összképhez.

3. melléklet – visszajelzés

Nem múlt el nyomtalanul az év eleji csapatépítés

Egy pedagógus visszajelzése:

A foglalkozás kezdetén a tanulók még tanácstalanul és félénken fogadták a foglalkozás vezetőjét, aki az egész idő alatt tevékenykedtetette a tanulókat és határozottan irányítása alatt tartotta a foglalkozást. Így lassan a tanulóink észre sem vették és hamar bemelegedtek. Eleinte volt kevés fegyelmezési probléma viszont ezt is sikerült hatékonyan megoldani. A tanulók csoport formálódása egyértelműen kifejezte, kik azok, akik vezető, befolyásoló szerepben vannak az osztályban. Élénk, vidám és aktív folyamat volt, melyben sikerült megértetni a tanulókkal a csapatmunka illetve a csoportba tartozás jelentőségét.

A későbbiekben ennek voltak jó hatásai és természetesen egy olyan oldala is, hogy pl. a kérdésekben bevárták egymást és együtt vállalták érte a felelősséget.

Köszönöm szépen a szervezést, a foglalkozás elérte a célját, egy erősebb csapatot kovácsolt a 9A osztályból.

4. melléklet - a visszajelző workshop munkaanyaga

Hatásokról Program

Országosan, kívül
 az országban - tanuló
 országosan országosan
 lakóhely
 család - iskolák
 országosan kívül hat
 a tanulóknak
 Ezek hatásait nem
 tudom is, tudom
 csak legutóbb. Szülő
 között is lehet, lehet,
 hogy nincs köztük
 időn kívül. Mári
 Gyűjtés

200. MUNKAJÓK, ÉS
 ...
 ERZÉKELTÉNYÍTÉS: A FIATALOK
 HELYZETÉNEK TRÁNY / HÁNYAN
 VANNAK JELEN, MENTÁLIS ÁLLAPOT,
 JOGOK, INFORMÁCIÓ ÉS ÁRÁNLÁSA/
 - SZAKTERÜLETEK } KAPCSOLÓDÁSA
 KOROSZTÁLYOK
 - MŰKÖDŐ KÖZÖSSÉGEK }
 SZEMÉLYES KAPCSOLATOK
 HATEKONYSÁG
 NÖVEKEDÉSE
 - FIATALOKKAL FOGLALKOZÓ ÚJ SZEREPEK
 BEVONÁSA / KOLL. NEVELŐK, SZÜLÖK /
 ↓
 SZEREPEK MEGERŐSÖDÉSE
 KOMPETENCIA MEGERŐSÖDÉSE
 EGYÜTTMŰKÖDÉS
 - VEZETŐSÉGRE / ISKOLAVEZETÉS / VÁLÓ
 HATÁS ⇒ MENTÁLIS SZEMPONTOK CSÍRÁZÁSA
 MEGJELENNEK AZ ISKOLÁBAN

PEDAGÓGUSOK

PROGRAMOK HATÁSA

SZEREPEK (K) MIRE ALKALMAS Csoporttevékenység
 → PÁLYAVÁLASZTÁS RA
 EGYSÉGES ELTÖRÖLÉS + OTT
 → OSZTÁLYOK ÖSSZEKÖVÉSE
 (BELEPÉSI PROGRAM) BEILLESZKEDÉS
 SEGÍTSÉG
 → ÖNISMERET, ASSZERTIVITÁS, TA-
 NULÁSDOLGOSZERTAN, KAPCSOLATI TÖRKE
 ÉRZÉKELTÉNY (KORTÁRSI) → FELZÁRÓLÁS
 - SZÜLŐI PROGRAM + DFI PROGRAM ⇒ INTERJÉKON
 KIVÜLI KAPCSOLATOK ELJÁRÁSÁRA!

T. TELEFONON KÖLTHETŐ

HOGYAN MÉRHETŐ?

PSZ

T. SZOCIOMETRIA

SEGÍTŐK MÉRÉSE
 DEMENET: PROBLÉMAK
 TÉMAK

T. ANOMM
 KÖZÉRZET FELMÉRÉS
 MENTÁLIS JÓLÉLET

KIMENET: VÁLTOZÁS
 KOMPETENCIA
 ÉRZET
 MÉRÉS